

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила відповідно до Закону України «Про дорожній рух» встановлюють єдиний порядок дорожнього руху на всій території України. Інші нормативні акти, що стосуються особливостей дорожнього руху (перевезення спеціальних вантажів, експлуатація транспортних засобів окремих видів, рух на закритій території тощо), повинні ґрунтуватися на вимогах цих Правил.

На цей час в Україні діють єдині Правила дорожнього руху, які мають нормативний характер. Вони затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 і базуються на Законі України «Про дорожній рух».

Аналогічні документи існують у всіх цивілізованих країнах.

Правила дорожнього руху не мають суперечити Конституції України та іншим законодавчим актам України.

1.2. В Україні встановлено правосторонній рух транспортних засобів.

Правосторонній рух встановився стихійно і зараз є для нас найбільш звичним. Головним чинником, який вплинув на вибір сторони руху, стало те, що більшість людей правші. У ті далекі часи, коли кінні екіпажі були основним засобом пересування, візники обирали правий бік дороги, оскільки звідти легше було спрямовувати коней на узбіччя сильнішою правою рукою. Спочатку це була негласна традиція, яка пізніше закріпилася як норма правостороннього руху.

У сучасних механічних транспортних засобах місце водія і кермо, як правило, розташовані так, щоб водій міг краще контролювати рух відносно зустрічного транспортного потоку. Так, в автомобілях, призначених для правостороннього руху, кермо має бути розташоване ліворуч, а у призначених для лівостороннього руху — праворуч.

Пересування транспортних засобів на гусеничному ходу дозволено тільки на місцевих дорогах без твердого покриття за мінусової температури атмосферного повітря (ст. 29 Закону України «Про дорожній рух»).

Відповідно до ст. 29 Закону «Про дорожній рух», на території України не допускається участь у дорожньому русі транспортних засобів із правостороннім розташуванням керма, оскільки такі транспортні засоби будуть створювати небезпеку для інших учасників дорожнього руху.

1.3. Учасники дорожнього руху зобов'язані знати й неухильно виконувати вимоги цих Правил, а також бути взаємно ввічливими.

Будь-який учасник дорожнього руху повинен знати і виконувати Правила дорожнього руху. Незнання Правил дорожнього руху не звільняє від відповідальності за їх порушення. Учасники дорожнього руху мають дотримуватися етики поведінки і допомагати іншим учасникам у складних дорожніх умовах руху. Водії повинні заздалегідь займати потрібні смуги руху, щоб не створювати «тягнучок» і не перешкоджати руху громадського транспорту.

1.4. Кожний учасник дорожнього руху має право розраховувати на те, що й інші учасники виконують ці Правила.

Кожний учасник дорожнього руху повинен дотримуватися Правил дорожнього руху і може розраховувати на дотримання цих Правил будь-якою іншою особою, яка бере участь у русі. Це має бути гарантією передбачуваності розвитку ситуації на дорозі. Будь-яке відхилення від вимог та положень Правил може призвести до порушення встановленого порядку руху дорогами України і створення аварійної ситуації.

1.5. Дії або бездіяльність учасників дорожнього руху та інших осіб не повинні створювати небезпеку чи перешкоду для руху, загрожувати життю або здоров'ю громадян, завдавати матеріальних збитків.

Особа, яка створила такі умови, зобов'язана негайно вжити заходів до забезпечення безпеки дорожнього руху на цій ділянці дороги та вжити всіх можливих заходів до усунення перешкод, а якщо це неможливо, попередити про них інших учасників дорожнього

руху, повідомити уповноважений підрозділ Національної поліції, власника дороги або уповноважений ним орган.

Під терміном «бездіяльність» головним чином мається на увазі ненадання допомоги особі, причетній до ДТП.

Якщо учасник або випадковий свідок події має відповідні знання для надання медичної допомоги, то він зобов'язаний надати першу допомогу потерпілим до прибуття швидкої допомоги. У будь-якому разі потрібно якомога швидше повідомити відповідні служби про подію, що сталася.

За ненадання допомоги особі, яка її потребує, може настати навіть кримінальна відповідальність відповідно до ст. 136 Кримінального кодексу України.

Надаючи допомогу потерпілим, слід пам'ятати про збереження доказів та розташування транспортного засобу. Необхідно зберегти їх до моменту прибуття поліцейських. Допомогу потерпілим надавати лише в крайніх випадках – краще дочекатися швидкої допомоги.

1.6. Використовувати дороги не за їх призначенням дозволяється з урахуванням вимог статей 36–38 Закону України «Про автомобільні дороги».

За умови погодження з органами державного управління автомобільними дорогами на дорогах можуть проводити демонстрації, масові гуляння та спортивні змагання, може бути організована виробнича діяльність (будівництво), а також можуть бути встановлені рекламоносії.

1.7. Водії зобов'язані бути особливо уважними до таких категорій учасників дорожнього руху, як велосипедисти, особи, які рухаються в кріслах колісних, та пішоходи. Усі учасники дорожнього руху повинні бути особливо обережними до дітей, людей похилого віку та осіб з явними ознаками інвалідності.

Цей пункт Правил дорожнього руху підкреслює обов'язки водіїв, пішоходів і пасажирів перед такими категоріями учасників дорожнього руху, як діти, літні громадяни, а також особи з ознаками інвалідності, які через певні обставини не можуть виконати вимоги Правил дорожнього руху або не повністю усвідомлюють, що вони своїми діями створюють небезпеку чи перешкоду для інших учасників дорожнього руху. З появою дітей, людей похилого віку або людей з ознаками інвалідності у межах проїзної частини водії зобов'язані знизити швидкість, дати дорогу і т. п., пішохід зобов'язаний допомогти перейти проїзну частину, якщо в цьому є потреба, зорієнтуватися на місцевості і т. п.; пасажир зобов'язаний створити комфортні умови перебування зазначених осіб у транспортному засобі, допомогти зорієнтуватися на місцевості, якщо зазначені особи перебувають поза транспортним засобом, і т. п.

1.8. Обмеження в дорожньому русі, крім передбачених цими Правилами, можуть бути запроваджені в установленому законодавством порядку.

Обмеження дорожнього руху або заборона руху можуть бути організовані на підставі ордера, виданого Укравтодором, службою державного органу виконавчої влади або місцевого самоврядування, який має бути погоджений з органами Національної поліції. Без ордера обмеження дорожнього руху або заборона руху можуть бути організовані в разі стихійного лиха або під час виконання аварійних робіт. Умови запровадження обмежень дорожнього руху, не передбачених цими Правилами, зазначені у ст. 26 і 26¹ Закону України «Про дорожній рух». Недотримання вимог нормативних актів є неправомірним.

1.9. Особи, які порушують ці Правила, несуть відповідальність згідно із законодавством.

У зв'язку з тим, що деякі особи не бажають добровільно дотримуватися Правил дорожнього руху, виникла потреба застосування до них примусових заходів впливу. Залежно від виду порушення, згідно

з чинним законодавством, передбачена дисциплінарна, адміністративна, кримінальна та цивільна відповідальність.

За порушення Правил дорожнього руху застосовують переважно заходи адміністративного впливу у вигляді попередження, штрафу або тимчасового позбавлення права керування транспортним засобом. Якщо порушення Правил призвели до загибелі або травмування людей, осіб, винних у цьому, притягають до кримінальної відповідальності.

Згідно з Цивільним кодексом, власник (водій) транспортного засобу, причетний до скоєння ДТП, може нести матеріальну відповідальність за завдану шкоду.

1.10. Терміни, що наведені у цих Правилах, мають таке значення:

автобус — автомобіль з кількістю місць для сидіння більше дев'яти з місцем водія включно, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів та їх багажу із забезпеченням необхідного комфорту та безпеки;

Згідно з ДСТУ 2984–95, виділяють сім видів автобусів: мікроавтобус; автобус загального призначення; міський автобус; міжміський автобус; автобус далекого прямування; спеціалізований автобус; зчленований автобус.

автомагістраль — автомобільна дорога, що:

- спеціально побудована і призначена для руху транспортних засобів, не призначена для в'їзду на прилеглу територію або виїзду з неї;
- має для кожного напрямку руху окремі проїзні частини, відокремлені одна від іншої розділювальною смугою;
- не перетинає на одному рівні інші дороги, залізничні і трамвайні колії, пішохідні і велосипедні доріжки, шляхи проходу тварин, має огороження на узбіччях і розділювальної смугі та обгороджена сіткою;
- позначена дорожнім знаком 5.1;

5.1

Рух автомагістраллю регламентовано 27 розділом ПДР. Перший критерій автомагістралі (і це видно на малюнку) — наявність розділювальної смуги (або дорожнього огороження). Робиться це з метою максимального забезпечення безпеки дорожнього руху, коли майже повністю унеможливлено виїзд транспортного засобу на смуги зустрічного руху. Другий критерій цієї дороги — повна відсутність перехресть, залізничних переїздів, трамвайних колій, велосипедних та пішохідних доріжок, наземних пішохідних переходів. Навіть сама символіка дорожнього знака «Автомагістраль» (він показаний на малюнку вище) є демонстратором останньої вимоги. На знаку зображені шляхопровід або естакада та проїзд автомагістраллю під ними. Також автомагістраль не може проходити населеними пунктами. ПДР вводять цілий комплекс обмежень, що регламентують рух автомагістраллю. Саме у 27 розділі детально проаналізовано умови руху цією небезпечною ділянкою дороги.